

EESTI MUUSEUMIDE INFOSÜSTEEM

KAIE JEESER

TARTU 2006

Ajalugu

Eesti muuseumide infosüsteem:

1992 – muuseumide infosüsteem KVIS, katsebaas ERM

- DataEase, DOS
- Rootsi, Sweterm

1997- **2001**- 2004 – KVIS 2 versioon, 1999 liitus ESM

- SQL-server, Windows
- Töögrupp
- Taani Rahva Muuseum

2005 – uue andmebaasi (MuIS) arendamine

Hetkeseis :

42 muuseumil on kasutusel KVIS.

MuIS on arvestatud muuseumi erinevate kasutajate vajadustega:

- 1. kuraatorid**, kes soovivad ühendada objekti kogu haldus- ja teadusliku informatsiooni, samuti oma isiklikud märkmed teostatava uurimistöö kohta;
- 2. konservaatorid**, kellel on vaja sisestada objekti seisundi kohta detailne informatsioon ja kirjeldada objekti konserveerimistöid;
- 3. uurijad**, kes soovivad saada andmebaasist infot ja saada kogu olemasolevat ajaloolist ja kultuurilist informatsiooni, mis on väljendatud äärmiselt täpselt ja kõiki teaduslikke vahendeid kasutades;
- 4. muuseumi külastajad ja veebi virtuaalsed külastajad**, kes vajavad põhikokkuvõtet rohkem kui ühes keeles;
- 5. õpilased ning lapsed**, keda huvitab informatsioon, millel on hariduslikud ja võimalusel meelt lahutavad omadused.

Tegevused MuISis

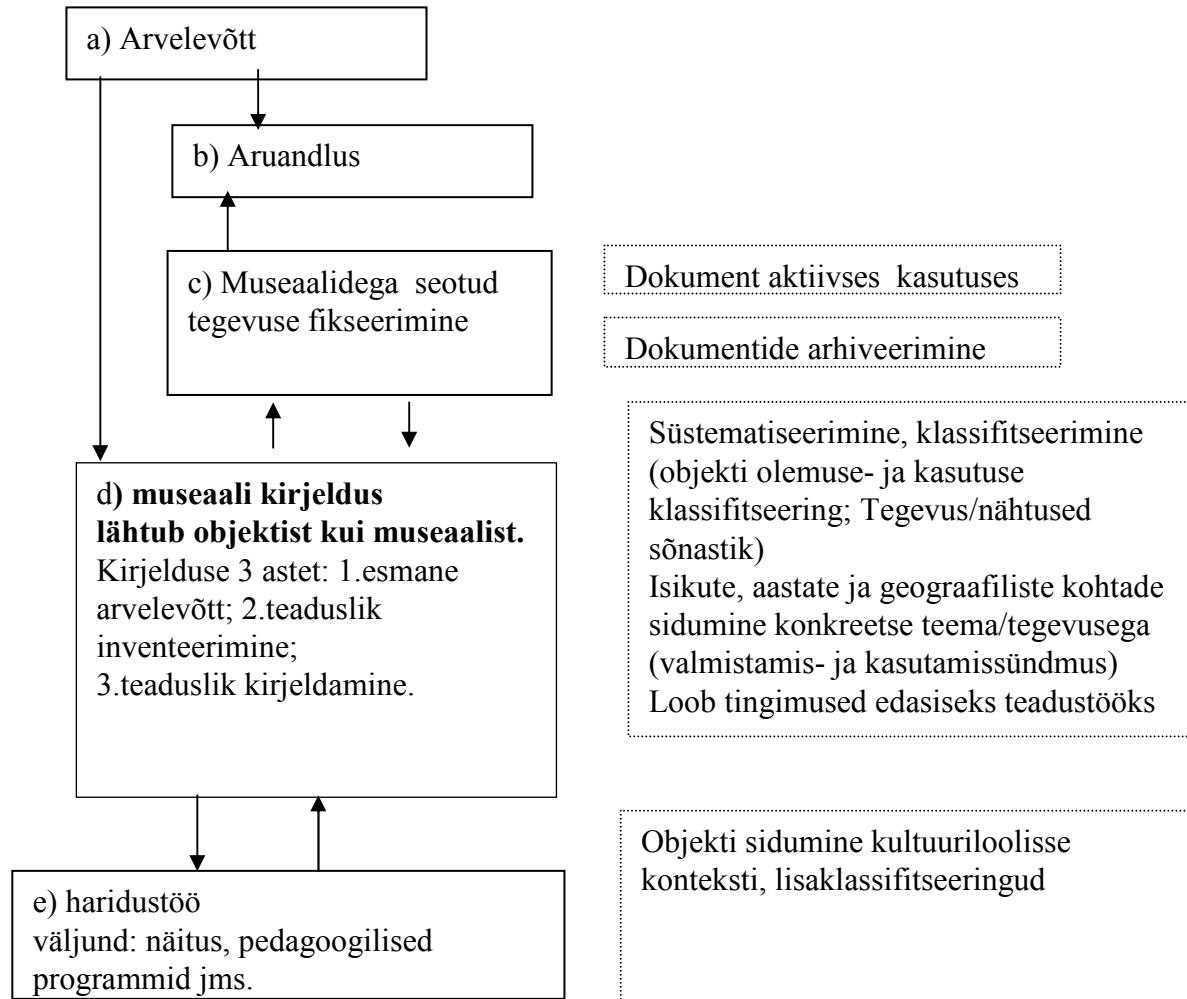
MuIS tagab teatud hulga tegevusi/toimimisi e. muuseumitöö funktsioone:

- objektide, muuseumi alakogude, muuseumikogu *administratiivse juhtimise/haldamise*
- objektide *teadusliku inventeerimise* (lähtutvalt objekti 3 astmelisest kirjeldusest)
- objektidega seotud *haridustöö*
- *päringud* erinevatele kasutajatele:
 - aruandluspäringud (statistilised administratiivsed päringud)
 - objekti kirje päringud (liht- ja komplekspäringud)

MuIS võimaldab:

- objekti *teadusliku kirjelduse* (lähtuvalt objekti 3 astmelisest kirjeldusest)
- *lingid teistesse andmebaasidesse* konkreetsel tellimisel
- *ise päringute koostamise*

Museaaliga seotud toimingud MuISis

Muuseumi infosüsteemi sisu käsitlemisega seotud olulised
probleemid:

- 1. Sisulise informatsiooni *süsteemiseerimine*,**
- 2. Sisulise informatsiooni *struktureerimine*,**
***nii et tagaks* infootsingud mitmele tasandile.**

MuIS sõnastikud:

Museaali süstematiseerimist ja struktureerimist toetavad sõnastikud:

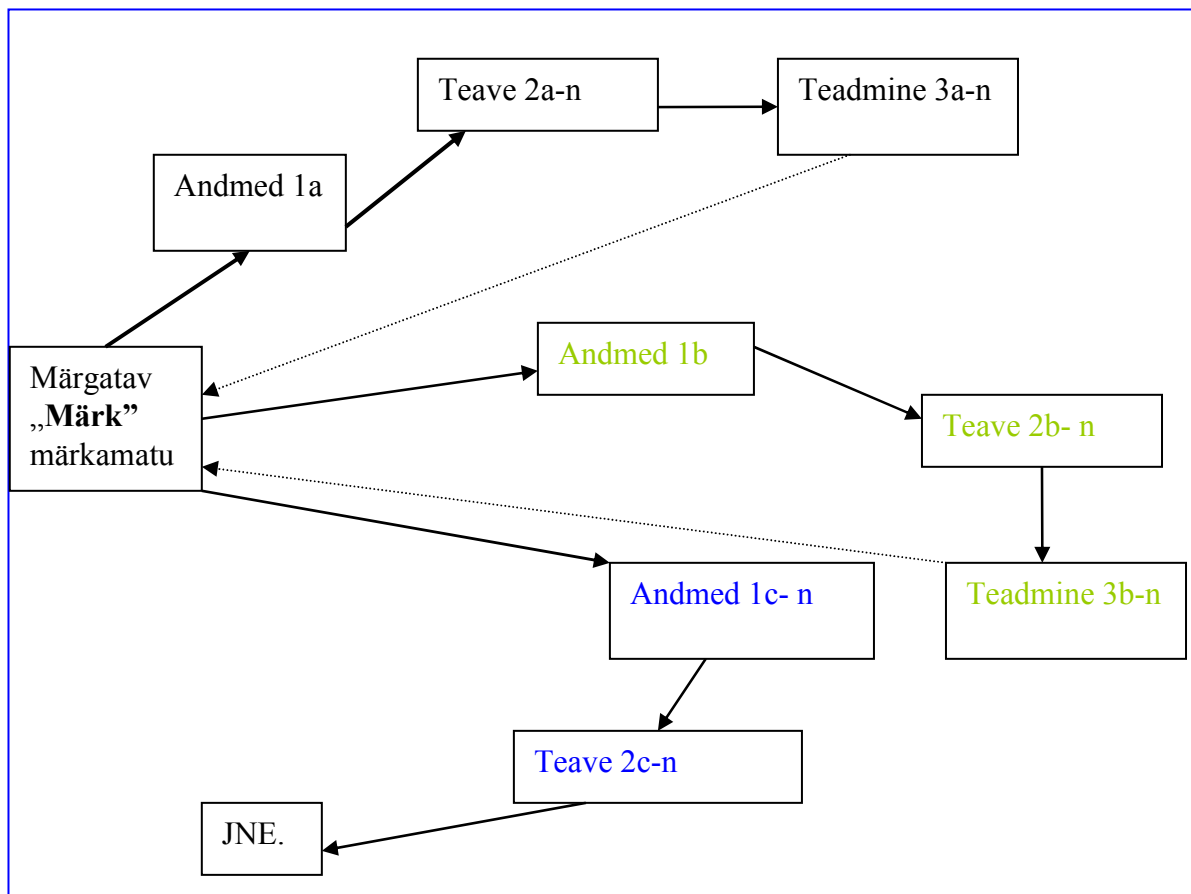
KVIS Objektid:

- 1) MuIS Objekti olemus
- 2) MuIS Objekti kasutusvaldkond

KVIS Sündmused + KVIS tegevused ja protsessid:

- 3) MuIS Tegevused ja nähtused
- 4) Muuseumi omasõnastik

Museaal = "informatsioon"

1.1.2.09 Märk (1)

/Character; caractere; merkki / - andmete (1.1.4.01) esituseks, korralduseks või juhtimiseks kasutatava elementide hulga liige.

2) 1.1.4.01 andmed

/data; donnees; data, tiedot / - teave (1) 1.1.3.08 esitus formaliseeritud kujul, mis sobib kommunikatsiooniks, tõlgenduseks ja töötamiseks.

3) 1.1.3.08 (1) teave

/informatsioon; informatsioon; tieto/

Edasiantud teadmus. 1.1.3.14

4) 1.1.3.14 teadmus; teadmine (teadmusüksus)

/knowledge; connaissance; tietämys/ - millestki teadlik olemine, mis põhineb loogilisel mõtlemisel ja on verifitseeritav

Muuseumi aspektist:

Museaal = märk —————> andmed —————> teave
informatsiooniprotsess informatsiooniprotsess

Informatsioon on protsess, kus üks märk/asi/olem muutub kvalitatiivselt uueks. Ühe märgi ülekandmine teisele tasandile, seega tema nimetamine uue nimega. Andmete ja teabe pealt kujuneb uus teadmine. Teadmine võib omakorda olla andmeteks järgmisele teabele ja teadmisele.

Museaali kirjeldamine on informatsiooniprotsessi tulemus.

Informatsioon on võimalik ainult kolme komponendi koostoimel:

- A) protsess (all olevate komponentide omavaheline suhe)
- B) teadja (subjekt) = teadmine/ arusaamine
- C) teadaolev (objekt /artefakt)

Seega museaali kirjelduse kui protsessi (A) kaudu muuseumitöötaja (B) vahendab museaaliga (C) seotud andmeid / teavet / teadmist.

Seega, et oleks võimalik museaalikirjelduses eraldada algandmeid ehk “lisata informatsiooni” “lisadega informatsioonist”, on vaja:

- 1) piiritleda museaali kirjeldusega seotud astmed - andmete tasand, teabe tasand, teadmise tasand;
- 2) piiritleda kirjelduselemendid, millest moodustuvad kirjeldustasandid.

Informatsioonivoo arhitektuur

Oluline on arvestada, et edastatavad andmed / teave, oleks võimalike kadudeta ja tõestatav mitte ainult olevikus vaid ka tulevikus.

Selleks tuleb fikseerida **informatsioonivoo arhitektuur** ehk fikseerida:

aeg, millal kirje sisestati;

isik, kes sisestas;

lisaallikad, kui neid on kirjeldamisel kasutatud.

Informatsioonivoo arhitektuur on see, mis moodustab kirjuhulga raamistiku ja on abiks kirjelduse sisu mõistmisel.

Museaali kirjelduse astmed

I esmane arvelevõtt

määratleb objekti ülemineku muuseumi vastutusse; objekti registreerimine museaaliks; objekti esmane kirjeldamine tasemel, mis tagaks tuvastamisvõimaluse.

Eesmärk: Objekti indekseerimine nii, et temaga seotud kirjed oleksid teiste seast eraldatavad. MuISis on kohustuslik objekti olemuse klassifitseerimine.

Andmed – “puhas informatsioon”

II teaduslik inventeerimine - kontrollitud allikatel põhinev andmete kogum, mida saab kasutada edasises uurimistöös (muuseumi teadur; oma eriala spetsialist jne).

Eesmärk: teaduslik inventeerimine on kirjeldustasand, mille tulemusel tekivad kataloogid, st. vastuvõetud museaal on liidetud antud muuseumi sisulisse konteksti, süstematiseeritud vastavalt selle muuseumi spetsiifikale, kuid jälgides ka tsentraalseid nõudeid.

Museaali ID kaart. Sellel kirjeldustasandil peab museaal saama andmed, millest kujuneb museaali identifitseerimiskaart.

Andmed ja teave - “lisadega informatsioon” 1

III teaduslik kirjeldamine - kirjeldustasand, kus sügavama uurimise käigus selguvad uued andmed, mis seotud objektiga otse või kaudselt. Läbi erinevate allikmaterjalide täpsustatud dateeringud, museaaliga seotud isikud ja sündmused milles, kus ja miks museaal on osalenud kas otse või kaudselt.

Eesmärk – museaali üldise kultuurajaloolise konteksti avamine ja teadustöö arendamine muuseumi spetsiifilises valdkonnas.

Teadmine – “lisadega informatsioon”²

MuIS süsteemi arhitektuur

- MuIS töötab laivõrgus keskserveril
- Keskserveri operatsioonisüsteemiks on planeeritud Linux.
- Keskserveril Rakendusserveriks Tomcat 5.5 ja andmebaasiserveriks Oracle.
- Kasutaja arvutis peab olema Brauser, mis toetab Java-scripti.
- Kohalikku arvutisse ei salvestata midagi ja mingit tarkvara sinna installeerima ei pea.